

**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2019-972
(mr. R.J. Paris, voorzitter, mr. dr. drs. R. Knopper, mr. dr. M.D.H. Nelemans, leden
en mr. R.E. van Lambalgen, secretaris)**

Klacht ontvangen op : 19 maart 2018
Ingediend door : Consument
Tegen : NIBC Bank N.V., gevestigd te 's-Gravenhage, verder te noemen de Bank
Datum uitspraak : 27 november 2019
Aard uitspraak : Bindend advies

Samenvatting

In het kader van een hypotheekaanvraag heeft de Bank een kopie van de belastingaangifte van Consument opgevraagd. Consument stelt dat de Bank al over voldoende informatie beschikte om de hypotheekaanvraag te kunnen beoordelen en dat een kopie van de belastingaangifte dus niet noodzakelijk was. Volgens Consument is een belastingaangifte zeer privacygevoelig. Consument stelt zich daarom op het standpunt dat de Bank in strijd heeft gehandeld met de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). De Commissie volgt dit standpunt niet en overweegt daartoe als volgt: gelet op de zorgplicht om te waken voor overkreditering en de relevante informatie die uit een belastingaangifte blijkt, was de Bank gerechtigd om een (volledig leesbare) kopie van de belastingaangifte op te vragen bij Consument.

I. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken:

- het door Consument ingediende klachtformulier,
- het verweerschrift van de Bank,
- de repliek van Consument,
- de dupliek van de Bank,
- de aanvullende stukken van de Bank.
- de reactie daarop van Consument en
- de spreekantekeningen van de Bank als overgelegd ter zitting.

De Commissie stelt vast dat partijen hebben gekozen voor bindend advies.

Partijen zijn opgeroepen voor een hoorzitting op 19 september 2019 en zijn aldaar verschenen.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

- 2.1 Begin 2018 heeft Consument een hypothecaire geldlening aangevraagd bij de Bank. Ter beoordeling van deze aanvraag heeft de Bank aan Consument verzocht bepaalde stukken over te leggen. Een van deze stukken betrof een kopie van de aangifte inkomstenbelasting 2016 van Consument (hierna: de belastingaangifte).
- 2.2 Consument heeft bezwaar geuit tegen het overleggen van zijn belastingaangifte. Aanvankelijk heeft Consument enkel een kopie van zijn belastingaanslag aan de Bank verstrekt. De Bank nam daar geen genoegen mee. Vervolgens heeft Consument een gedeeltelijk onleesbaar gemaakte kopie van zijn belastingaangifte aan de Bank verstrekt: zijn inkomensgegevens waren wel zichtbaar; gegevens over eventuele zorgkosten, giften aan goede doelen en zijn beleggingen waren onleesbaar gemaakt. Ook hier heeft de Bank geen genoegen mee genomen. Uiteindelijk heeft Consument - onder protest - een volledig leesbare kopie van zijn belastingaangifte overgelegd.
- 2.3 De Bank heeft de hypotheekaanvraag beoordeeld, vervolgens een offerte uitgebracht (op 9 maart 2018) en uiteindelijk de hypothecaire geldlening verstrekt aan Consument.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering Consument

- 3.1 Consument stelt dat de Bank al over voldoende informatie beschikte om de hypotheekaanvraag te kunnen beoordelen en dat een kopie van de belastingaangifte dus niet noodzakelijk was. In dat verband voert Consument aan dat uit de aangeleverde stukken al bleek dat hij voldoende eigen vermogen had en verder geen schulden en dat bovendien de waarde van de woning ruim tweemaal de gevraagde leensom bedroeg. Volgens Consument is een belastingaangifte zeer privacygevoelig. Het opvragen van een kopie van de belastingaangifte vormt daarom een inbreuk op zijn privacy. Nu er volgens Consument geen noodzaak was voor het opvragen van de belastingaangifte, heeft de Bank in strijd gehandeld met de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).
- 3.2 Consument vordert daarom het volgende:
 - In de eerste plaats vordert Consument voor recht te verklaren dat de Bank in strijd met de Wbp heeft gehandeld door een kopie van de belastingaangifte op te vragen.
 - In de tweede plaats vordert Consument dat de Bank de informatie die zij onrechtmatig in haar bezit heeft, aantoonbaar vernietigt.

- In de derde plaats vordert Consument dat de Bank wordt opgedragen om haar beleid en procedures te wijzigen, zodat voortaan wel recht gedaan wordt aan de bepalingen uit de Wbp.

Verweer van de Bank

- 3.3 De Bank heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

Eerste vordering van Consument: verklaring voor recht

- 4.1 De Commissie ziet zich gesteld voor de vraag of de Bank in strijd met de Wbp heeft gehandeld door een kopie van de belastingaangifte van Consument op te vragen.
- 4.2 De Commissie merkt allereerst op dat de Wbp op 25 mei 2018 is ingetrokken, vanwege de inwerkingtreding van Verordening (EU) 2016/679, beter bekend als de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Ten tijde van de hypotheekaanvraag was de Wbp van toepassing. De Wbp vormt daarom het relevante toetsingskader voor de beoordeling van de eerste vordering van Consument. Voor de vraag of persoonsgegevens mogen worden verwerkt, is met name artikel 8 Wbp van belang. Dit artikel bevat verschillende verwerkingsgronden (genoemd onder a t/m f). In het onderhavige geval heeft de Bank naar artikel 8 onder b Wbp verwezen. Hierin is bepaald dat persoonsgegevens slechts mogen worden verwerkt *indien de gegevensverwerking noodzakelijk is* voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of voor het nemen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst. In het onderhavige geval gaat het om de beoordeling van een hypotheekaanvraag. De vraag of de Bank in strijd met de Wbp heeft gehandeld door van Consument een kopie van zijn belastingaangifte te verlangen, komt dus neer op de vraag of inzage in de belastingaangifte *noodzakelijk* was voor het beoordelen van de hypotheekaanvraag.
- 4.3 Bij de beantwoording van deze vraag is van belang dat op kredietverstrekkers (zoals de Bank) een zorgplicht rust die onder meer behelst dat zij moeten waken tegen overkreditering. Deze zorgplicht – die thans is neergelegd in artikel 4:34 Wet op het financieel toezicht (Wft) – verplicht kredietverstrekkers ertoe voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomst met consumenten inlichtingen in te winnen met betrekking tot hun inkomens- en vermogenspositie zodat overkreditering wordt voorkomen. Om te kunnen beoordelen of de kredietverstrekking verantwoord is, is inzicht in de financiële positie van Consument dus onontbeerlijk.

Met andere woorden: voor de beoordeling van de hypotheekaanvraag is het voor de Bank noodzakelijk om inzicht te hebben in de financiële positie van Consument.

4.4 Het komt dus neer op de vraag of inzage in de belastingaangifte noodzakelijk is voor het verkrijgen van inzicht in de financiële positie van Consument. In dat verband heeft de Bank aangevoerd dat de belastingaangifte de volgende relevante informatie bevat:

- vaststellen overgangsrecht hypotheek voor een hypothecaire lening die al bestond op 31 december 2012;
- vaststellen van eventuele verplichtingen die niet staan vermeld in het BKR (bijvoorbeeld alimentatieverplichtingen, studieschulden of onderhandse leningen);
- vaststellen van het inkomen en het inkomensverloop (dit dient naast een salarisstrook als extra controle op het dienstverband);
- vaststellen of er neveninkomsten zijn;
- vaststellen of er overig onroerend goed in bezit is;
- extra controle op consistentie en juistheid van andere aangeleverde informatie en bewijsstukken.

4.5 De Commissie volgt de Bank in haar standpunt dat een belastingaangifte relevante informatie bevat over de financiële positie van een consument. Inzage in de belastingaangifte is daarom noodzakelijk voor het verkrijgen van een volledig beeld van de financiële positie van een consument – en daarmee dus noodzakelijk voor een goede beoordeling van de hypotheekaanvraag.

4.6 De stellingen van Consument kunnen niet tot een andere conclusie leiden. De Commissie licht dit toe.

4.7 In de eerste plaats heeft Consument zich op het standpunt gesteld dat de in 4.4 genoemde informatie ook al blijkt uit eerder aangeleverde stukken en dat er voor de Bank dus geen reden was om ook een kopie van zijn belastingaangifte te verlangen. Verder stelt Consument dat de Bank niet standaard een kopie van de belastingaangifte opvraagt. Dat de Bank in het onderhavige geval een kopie van de belastingaangifte van Consument opvroeg, betekent volgens Consument dat er kennelijk een bijzondere reden moet zijn geweest voor de Bank om een kopie van de belastingaangifte te verlangen. De Bank heeft – zo betoogt Consument – echter niet duidelijk gemaakt wat dan die bijzondere reden of aanleiding is geweest.

4.8 Dienaangaande stelt de Commissie vast dat de Bank inderdaad niet heel duidelijk is geweest of er een concrete aanleiding was om een kopie van de belastingaangifte van Consument op te vragen.

Tijdens het proces van de hypotheekaanvraag lijkt de Bank te hebben aangegeven dat Consument een “slapende onderneming” had en dat daarom om een kopie van de belastingaangifte werd verzocht. Tijdens de schriftelijke procedure bij Kifid is de Bank er verder niet op ingegaan en tijdens de hoorzitting lijkt de Bank het standpunt te hebben ingenomen dat een kopie van de belastingaangifte standaard door de Bank wordt opgevraagd. Wat hier verder ook van zij, de Commissie is van oordeel dat er niet een bijzondere aanleiding hoeft te zijn, omdat banken *standaard* een belastingaangifte kunnen opvragen voor de beoordeling van een hypotheekaanvraag. Dit omdat een belastingaangifte noodzakelijk is voor de beoordeling van een hypotheekaanvraag. Wel zou het opvragen van de belastingaangifte achterwege kunnen blijven als uit de andere stukken al voldoende blijkt dat een consument in staat is om de hypotheeklasten te kunnen dragen. Het is echter aan de kredietverstrekker – en dus niet aan de consument – om te bepalen of de andere stukken volstaan voor de beoordeling van de hypotheekaanvraag.

4.9 In de tweede plaats heeft Consument zich op het standpunt gesteld dat de Bank genoeg had moeten nemen met een gedeeltelijk onleesbaar gemaakte kopie van de belastingaangifte. Volgens Consument is informatie over beleggingen, (aftrekbare) zorgkosten en giften aan goede doelen niet noodzakelijk voor de beoordeling van de hypotheekaanvraag en mocht hij deze informatie daarom onleesbaar maken. De Commissie is evenwel van oordeel dat beleggingen, zorgkosten en giften aan goede doelen óók deel uitmaken van de financiële positie van Consument en dat inzage in deze posten dus noodzakelijk is ter completering van het volledige beeld van de financiële positie van Consument. Anders gezegd: voor het verkrijgen van een *volledig* beeld is het dus noodzakelijk om de *volledige* belastingaangifte in te zien.

4.10 Kortom: gelet op de zorgplicht om te waken voor overkreditering en de relevante informatie die uit een belastingaangifte blijkt, was de Bank gerechtigd om een volledig leesbare kopie van de belastingaangifte op te vragen bij Consument. Anders gezegd: de Bank heeft niet in strijd met de Wbp gehandeld door een kopie van de belastingaangifte op te vragen. De eerste vordering van Consument moet daarom worden afgewezen.

Tweede vordering van Consument: vernietiging van de onrechtmatig verkregen informatie

4.11 De Commissie begrijpt deze vordering aldus dat Consument een beroep doet op het recht op gegevenswissing. Dit recht is thans neergelegd in artikel 17 AVG (en voorheen in artikel 36 Wbp). In dit geval kan de Bank echter niet gehouden worden om de verkregen kopie van de belastingaangifte te vernietigen. Zoals bij de beoordeling van de eerste vordering al is vastgesteld, was de belastingaangifte noodzakelijk voor de beoordeling van de hypotheekaanvraag – en daardoor dus niet onrechtmatig verkregen.

Daarnaast is de Bank wettelijk verplicht om alle relevante informatie die zij in het kader van de hypotheekaanvraag heeft ingewonnen tot en met vijf jaar na afloop van de hypothecaire geldlening te bewaren (artikel 33 Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft). Aangezien de overeenkomst van hypothecaire geldlening nog steeds loopt, kan Consument op dit moment niet met succes vorderen dat zijn persoonsgegevens die de Bank in het kader van de hypotheekaanvraag heeft verkregen, worden gewist. De tweede vordering moet daarom (eveneens) worden afgewezen.

Derde vordering van Consument: wijziging van het beleid en procedures van de Bank

4.12 Ten aanzien van deze vordering kan de Commissie kort zijn. De Commissie is namelijk enkel bevoegd om een oordeel te geven over vorderingen waar Consument een *individueel* belang bij heeft. Van een dergelijk belang is op dit moment geen sprake; in feite is dit een vordering ten behoeve van derden. Bovendien is het – nog los van het gegeven dat niet gebleken is dat het beleid van de Bank in strijd is met de AVG – niet aan Kifid om de Bank op te dragen om haar beleid en procedures te wijzigen. Kifid is immers geen toezicht-houder. Dit betekent dat ook de derde vordering moet worden afgewezen.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vorderingen van Consument af.

In artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/consumenten/hoe-wordt-uw-klacht-behandeld.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.